

Rajka Bunjevac, dipl.ing arh., kandidat za predsjednicu Hrvatske komore arhitekata

U kontekstu brzih promjena koje oblikuju naša društva i okoliš, uloga arhitekture i arhitekata nikada nije bila važnija.

Prepoznavamo potrebu za prilagodbom i inovacijama, kako bi osigurali održivost i izvrsnost u promjenjivom svijetu.

Kroz postavljanje ambicioznih, no ostvarivih ciljeva, komora može osigurati preduvjete sigurnosti, kvalitetnijeg radnog i životnog okruženja za arhitekate budućnosti.

SIGURNOST ARHITEKTONSKOG DJELOVANJA

Afirmacijom arhitektonske vrsnoće i unapređenjem kvalitete arhitektonskih usluga, podići će se vrijednost našeg rada i konkurentnost hrvatskih arhitekata na širem tržištu.

Dovršit će se rad na novom Standardu arhitektonskih usluga, čime će se osigurati učinkovit alat za borbu protiv nelojalne konkurencije i dumping cijena arhitektonskih usluga.

Olakšat će se profesionalni rad arhitekata proširenjem sadržaja nove web stranice komore, izradom dodatnih stručnih mišljenja, predložaka i alata, podataka i rezultata ispitivanja.

Jačanjem pravne podrške, izradom pravnih mišljenja i tumačenja, tipskih predložaka ugovora te dosljednom primjenom akata komore, osigurat će se pravna sigurnost arhitektima.

JEDNAKE ŠANSE ZA SVE ARHITEKTE

Poticanjem natjecanja u kvaliteti arhitekture i novom bazom arhitektonskih natječaja s jasnim pokazateljima, omogućit će se promocija i poticaj kvalitetnim mladim i neetabliranim arhitektima.

U novom sjedištu komore organizirat će se, uživo ili online, razne aktivnosti, stručna usavršavanja, događanja a posebice predstavljanja i okupljanja svih generacija arhitekata.

Posebnim programima i aktivnostima poticat će se regionalni i lokalni razvoj arhitekata i promocija svih strukovnih smjerova u arhitekturi te im omogućiti ravnopravan napredak i usavršavanje u struci.

Edukacijom i promocijom inovacija, principa održivosti i primjene suvremenih tehnologija, proširit ćemo stručna znanja, a izradom stručnih smjernica unaprijediti stručni rad.

KOMORA KAO POKRETAČKA SNAGA

Nastavkom aktivnog dijaloga s institucijama, nastavit će se predlaganje i promocija suvremenog pristupa izradi novog sustava prostornog uređenja, gradnje i javne nabave.

Vodit će se i poticati zaštita interesa arhitekata sinergijskim učinkom djelovanja svih strukovnih organizacija i fakulteta, izbjegavajući koncentraciju funkcija u rukama uskog kruga ljudi.

Aktivnim javnim sudjelovanjem u kreiranju politika, uporno i dosljedno zagovarati će se integracija arhitektonskih vrijednosti u javne politike i vidljivost arhitekture i arhitekata.

Razvojem partnerstva s međunarodnim organizacijama, nastaviti ćemo suradnju na zajedničkim projektima s ciljem razmjene znanja, unapređenja i promocije hrvatske arhitekture.

Ovaj prijedlog Programa rada izradio je Tim **Arhitekti za Arhitekate** koji sačinjavaju afirmirani pojedinci raznih generacija, dokazani radom u praksi i na arhitektonskom tržištu, kroz javno i edukativno djelovanje, ostvareni na osobnom i profesionalnom planu čuvajući osobni integritet i etičnost.

Članovi ovog Tima, sastavni su dio liste kandidata za **Upravni odbor Hrvatske komore arhitekata**, koji predlažem uz svoju kandidaturu za predsjednicu Hrvatske komore arhitekata.

[U nastavku prilažem mjere provedbe aktivnosti iz ovog programa rada.](#)

1. SIGURNOST ARHITEKTONSKOG DJELOVANJA

1.1 Novi Standard arhitektonskih usluga

Novim Pravilnikom o standardu usluga arhitekata u gradnji i Pravilnikom o standardu usluga arhitekata u prostornom planiranju osuvremenit će se i detaljno propisati opseg i sadržaj arhitektonskih usluga te način izračuna vrijednosti arhitektonske usluge u skladu sa Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja te suvremenim propisima o kvaliteti arhitektonskih usluga u EU.

Jasno će se definirati opseg osnovnih usluga arhitekata i nedvosmisleno ga razgraničiti ga od dodatnih arhitektonskih usluga koje se dodatno vrednuju. Propisat će se standard opreme nacрта, te ažurirati već izrađeni predlošci za izradu projektne dokumentacije.

Dodatnom edukacijom će se poticati arhitektonsko djelovanje u područjima izvan projektantskih usluga: u područjima upravljanja projektom gradnje, vođenja projektiranja, konzultantskih usluga i slično.

Nadzor nad radom članova komore bit će fokusiran na kontrolu kvalitete rada arhitekata temeljem novog standarda, čime će se poticati kvaliteta arhitektonskih usluga.

1.2 Pomoć arhitektima u profesionalnom radu

Kalkulator arhitektonskih usluga ažurirat će se temeljem novih standarda usluga arhitekata i inženjera u graditeljstvu s ažurnim podacima o investicijskim vrijednostima u graditeljstvu te podacima o cijenama arhitektonskih usluga temeljem cijene norma sata, temeljem GBP i temeljem postotka od investicijske vrijednosti gradnje.

Nakon donošenja novog Standarda arhitektonskih usluga, pristupit će se izradi novih Tipskih ugovora za arhitektonske usluge.

Povećat će se baza pravnih i stručnih mišljenja i tumačenja na web stranici komore za sve ključne teme koje zanimaju članove komore.

Nastavit će se rad na Predlošcima za izradu projektne dokumentacije dodatnim razradama pojedinih poglavlja.

Pristupit će se izradi Stručnih smjernica za prostorno planiranje po temama koje nisu definirane zakonima i pravilnicima.

Nastavit će se pojačani stručni nadzor nad radom arhitekata koji ovjeravaju veliki broj projekata kao učinkovita metoda onemogućavanja „prodaje žiga“, te time i nelojalne konkurencije među arhitektima.

1.3 Društvena prepoznatljivost i participacija

Javnost je u pravilu vrlo zainteresirana za posljedice arhitektonskog djelovanja, jer je arhitektura neposredno integrirana u gotovo sve funkcije života. Poticanjem procesa participacije zainteresirane javnosti u promišljanju djelovanja u prostoru (procesu bottom-up i top-down), nasuprot elitizmu i ekskluzivnosti čiji smo ponekad taoci, možemo potaknuti proces transformacije ka pozitivnoj društvenoj prepoznatljivosti arhitekata i arhitekture.

Komora, kroz programe kojima ćemo poticati inkluziju široke javnosti, može pronaći svoj prostor i vrijeme, jer prepoznatljivost u pozitivnom smislu, generira i poštovanje prema arhitektonskom poslu, a time i veću sigurnost našeg djelovanja. Prepoznatljivost bi između ostalog morala proizlaziti iz aktivne komunikacije prema široj zajednici i stalnih procesa edukacije o širokom dijapazonu arhitektonskih i urbanističkih tema.

S druge strane, participacija različitih generacija arhitekata u projektima komore, s dodatnim jačanjem dvosmjerne komunikacije s našim članovima, potaknut će razmjenu ideja i interes arhitekata za uključivanjem u projekte za unapređenje strukovnog djelovanja.

2. JEDNAKE ŠANSE ZA SVE ARHITEKTE

2.1 Natjecanje u kvaliteti arhitekture

Pokretanjem inicijative za Izmjene i dopune Zakona o javnoj nabavi kojim će se obvezati javni naručitelji za obveznu provedbu arhitektonsko-urbanističkih natječaja za sve nove javne investicije te rekonstrukciju nepokretnih kulturnih dobara, natjecanjem u vrsnoći arhitekture potaknut će se kvaliteta javnih investicija.

Dovršit ćemo, zajedno s UHA-om, novi Pravilnik o natjecajima kojim će se uskladiti i unaprijediti procedure sukladno novim procedurama iz Zakona o javnoj nabavi i EOJN.

Novom bazom arhitektonsko-urbanističkih natječaja na web stranici komore omogućit će se preglednost svih provedenih natječaja, natječaja u tijeku i u najavi, te osigurati transparentnost podataka o sudionicima kako bi se proširio krug stručnih osoba koje sudjeluju u ocjenjivanju. Na taj način potaknut će se sudjelovanje većeg broja sudionika, posebice mladih, čime bi se povećala kvaliteta predloženih radova i omogućila afirmacija novim generacijama arhitekata.

Nastavkom rada na Europskom projektu ARCH-E, omogućit će se lakše i jednostavnije praćenje i sudjelovanje na međunarodnim arhitektonskim natjecajima čime će se hrvatski arhitekti lakše moći afirmirati na europskom tržištu.

2.2 Znanjem i konkurentnošću prema međunarodnoj afirmaciji

Izrada stručnih smjernica za održivu gradnju i korištenje ekoloških materijala te edukacija o suvremenim znanstvenim i tehničkim dostignućima u području održiva razvoja i novih tehnologija, bit će temelj za povećanje stručnih kompetencija svih arhitekata.

Razvojem partnerstva s međunarodnim arhitektonskim organizacijama, omogućit će se organizacija zajedničkih projekata i programa s ciljem promocije hrvatske arhitekture.

Organizacijom posebnih programa, uživo ili putem podcasta, poticat će se razmjena znanja i učenje na iskustvima koja su mladim generacijama danas teško dostupna. Slični programi organizirat će se i u regionalnim centrima sa ciljem društvene interakcije različitih generacija arhitekata ali i popularizacije arhitekture i arhitektonskih vrijednosti u javnosti.

Nastavit će se s poticanjem i financiranjem zajedničkih projekata s područnim odborima i stručnim udrugama od šireg ali i regionalnog značaja. Nastavit će se i, do sada izvrsno realizirano, financiranje projekata pojedinaca te njihova javna promocija.

3. KOMORA KAO POKRETAČKA SNAGA

3.1 Novi sustav prostornog uređenja i zakonodavstvo

Našu inicijativu za novi sustav prostornog uređenja, nastaviti ćemo aktivnim sudjelovanjem u koncipiranju novog Zakona o prostornom uređenju te javnim lobiranjem za prihvaćanje **10. točaka arhitektonske struke za novi sustav prostornog uređenja** kao polazišta za novi zakonski okvir.

Nakon donošenja novog Zakona o prostornom uređenju, aktivno ćemo se uključiti u izradu izmjena i dopuna donesenog Pravilnika o prostornim planovima, te Stručnih smjernica za prostorno planiranje koje još nedostaju.

Dovršiti ćemo rad na Arhitektonskim politikama RH za period do 2030. godine i aktivno poticati primjenu mjera za unapređenje arhitektonske kvalitete u prostornom uređenju i gradnji.

Temeljem do sada izvršenih istraživanja i analiza, stečenih znanja i iskustava, potaknut ćemo izmjene Zakona o gradnji, kako bismo osuvremenili, pojednostavili i ujednačili sustav prostornog uređenja i gradnje.

3.2 Jedinstvo arhitektonske struke, status arhitekata, lobiranje i javno djelovanje

Nastavit će se unapređivati dosadašnja dobra suradnja i unisono javno djelovanje sa svim stručnim institucijama na strateški važnim temama i projektima za arhitektonsku struku.

Zalagat ćemo se za opstanak arhitektonske struke kao regulirane profesije uz zagovaranje bitnog unapređenja socijalnog, ekonomskog i društvenog statusa arhitekata. Usklađenjem sadržaja i kvalitete arhitektonskih poslova s europskom praksom, zalagat ćemo se za proporcionalno poboljšanje ekonomskog položaja hrvatskih arhitekata i njihovo izjednačavanje s kolegama u razvijenim zemljama EU.

Jasnim programima, promišljenim javnim istupima, kampanjama i pametnim lobiranjem, djelovati ćemo na promociji interesa arhitektonske struke, poticati zaštitu društvenih, prirodnih i kulturnih vrijednosti, očuvanja i unapređenja prostora te kulture građenja.